

reditve ovac. Najboljše za to žival po zimi je pač lepo seno in sicer prav suho, izborno, mehko in sladko. Boljša je slama, kakor pa slabo, plesnjivo, mokrotno in kislo seno. Drugim živalim vsaj ne škoduje, če dobijo včasih kislega sena, a ovca ti precej zboli, če jo nekaj dnij krmiš s takim senom. Ako se mora vsled pomanjkanja rabiti slama, pa je za ovce največje vrednosti le prosena slama, vsaka druga ne koristi jim nič ali le prav malo. Pač pa naj se jim polaga pogostokrat krompir ali podzemljica, če ga je toliko pri hiši. Ta se nareže na tanke plošče (šnite) in se podaja v škafo ali kaki jednaki posodi. Ker krompir povzročuje zelo hudo žejo, morajo se živali že prej napajati, kakor se jim položi, kajti potem bi se preveč vode navleklo, ako bi bile site krompirja. Kar se repe tiče, je pripomniti, da ni najmanjše imenitnosti, a polaga naj se ne sleherni dan, ampak le včasih! Brejim ovcam se krompir in repa ne sme polagati.

Ovce, katere si hoče gospodar prav debele porediti, morajo pa tudi včasih, posebno zadnje tedne, zrnja doživati. Ako se jim daje oves ali zob, ni ga treba premleti ali zdrobiti; pač pa se ječmen, rž in sočivje najprvo namočijo v (toplo) vodo, malo osolijo in zdrobijo. Le preveč zrnja ni dobro dajati, ker s tem se pokvari živalim zdravje in nikar, da bi se zredile, le zbolijo, sluhšajo in gospodar ima mesto mastne pečenke ali dobička le prav peprijetno zgubo in škodo.

Ranjena kolena pri konjih.

Ne le grdo, ampak tudi zelo škodljivo je, če imajo konji bolna kolena. Vrednost se tako čilega konja najboljšega plemena se hitro zmanjša in cena zelo zniža, če nosi vboga žival ranjena kolena, polna krast, ali vsaj z odrgano dlako. Zato pa tudi skrbi vsak gospodar, ki ima konje, da take bolečine odpravi na kakoršni način koli. Bodi torej dovoljeno, da si na tem mestu tudi ogledamo primerno, zelo priprosto sredstvo, zdravilo zoper rane na kolenih, ki ni drago, ki je vsakomur lako dobiti.

Brž, ko se konj na ta ali oni način rani, mora se ranjeno mesto prav dobro oprati z vodo. A pri tem je paziti, da se ne dotakneš z roko ali s kako drugo trdo stvarjo rane, ampak izprati se mora prav previdno in počasno. Na to se s kosom platna koleno obriše in posuši in tu je še le prav treba opaznemu biti in rano jako varovati. Najboljše je, če se polagoma in previdno polaga platno na koleno, dokler se ne napije vode in na to vzame se drugi kos, s katerim se ravno tako napravi, dokler ni ranjeno mesto prosto vode in vse mokrote. Potem se rana počasi in lahko obveže. Najprvo vzame se precej bombaža ali pavole, ki pa mora vsaj nekoliko poravnana in čista biti, in te se naloži za prst debelo na rano. Ko je bolečina z bombažem pokrita, pritrudi se pavola še s kosom flanela. Mesto flanela ne sme biti platno, pač pa se ta flanel še enkrat poveže s prav mehkim usnjem. Strogo se mora vsaj kake štiri dni na to paziti, da obvezilo nepremaknjeno ostane in če se poravnata, treba je to le prav na lahko storiti, ker drugači povzročuješ živali neznozne bolečine in zdravljenje oviraš in zadržuješ.

Ko je ta čas pretekel, odvijte se rana prav opazno in konj se pelje na zdravi zrak in vodi se, pa ne predolgo, okoli. Pri tem poslu paziti pa je zopet, da ne poče ona krasta, ki se je v teku teh dnij naredila, ker bi bilo vse prejšnje delo v tem slučaju zaman.

Kedar se jemlje obvezilo raz rane, ne sme se oni bombaž odtrgati, ki se je rane prijel, temuč mora se pri miru pustiti.

Ko pride konj zopet v hlev, zaveže se mu rana še enkrat in ne preteče več, kakor štirinajst dnij ter

rane ni več. Krasta se sama od sebe odluči, spodaj zraste nova koža in mlada dlaka. Še pozna se ne, če je imel kedaj ta konj na kolenu kako bolečino, kajti nova dlaka hitro dorase staro in dobi celo isto barvo in tako se le težko ali nič ne razločuje od prve.

Sejmovi. Dne 27. januarija v Mariboru. Dne 29. januarija pri Sv. Juriju na Taboru in v Vojniku. Dne 31. januarija v Dobovi. Dne 1. februarija v Jurkloštru in v Soštanju. Dne 3. februarija pri Sv. Juriju ob Ščavnici, v Jarenini, na Kalobju, v Ivniku in v Vidmu.

Dopisi.

Iz Kozjanske okolice. (Več pravice slovenskim učiteljem.) Okrajni šolski svet je v rokah slovenskih možev. Možje, delajte, da bo v našem okraju slovenščina do večjih pravic prišla. Pravico imamo terjati, da bi gospodje učitelji naznanila otrokom po slovensko spisovali, po natorni postavi bi naj pri konferencah drugih protokolov ne poznali, kakor slovenske in bi radi, da bi sploh učitelji smeli živahneje za svoj narod delati. Ne upajo si tega, ker jim gosposka ne daja potem boljih služb. Zlo sitno je to za-nje, da morajo zavoljo tega mlačni ostati. Toliko stanejo Slovence šole in še take male pravice jim hoče gosposka s svojim obnašanjem proti učiteljem kratiti! Hudo je šole staviti in jih zdrževati, plačilo dajati učiteljem in vlagati za pokojnino njim in njihovim, svoje otroke pošiljati v solo, ko jih je dostikrat doma krvavo treba, vedno in vedno kupovati te in one bukvice, zvezke, papir, peresa, kamenčke, svinčnike, cekre, obleko, obutalo, bati se, da bo zdaj kaka kazen zašumela, toliko izdajati v sedanjih slabih časih, ko se ne da skoro nič prodati in je toliko davka še za druge reči: — vse to je težko! Na težko breme ne nalagajte še krivice, krivica je pa učiteljem zavoljo tega boljše službe zadrževati, ako so res katoliško narodni. Veliko govorijo Nemci, da ljubijo pravico. V djanji kažite! Pravično je katoliško nemškimi narodnim učiteljem med Nemci boljega kruha rezati, katoliško slovensko narodnim pa med Slovenci. Le od zlahtnega drevesa se rodi zlahten sad in od katoliško narodnih učiteljev se izgojijo katoliško narodni učenci. Glavna šolska postava govori, da bi naj učenci taki postali, religiös sittlich, se reče, da se naj po versko obnašajo. Ne oviraj toraj, gospóda, z nemškutarškimi postavami glavne namena, in možje od šolskega sveta, trkajte na pravem kraji!

Iz Čadrama. Hišni, graščinski in drugi oskrbniki navadno vsaj o koncu leta svojim gospodom račun polagajo, zakaj bi tega odbor društva za pozidanje nove tukajšnje farne črke društvenikom ne storil očitno, pred celim svetom, kakor se to bolj za domače vsako kvaterno nedeljo po pridigi domačim faranom stori? Znamenito je bilo za nas preteklo leto, posebno za to, ker smo imeli od 24. do 26. roznika svojega mil. g. višipastirja knezoškofa v svojo sredini. Memo stavišča, odločenega za novo farno cerkev, se vozeč, so tistemu že svoj apostolski blagoslov podelili, rekoč: Kedar bo enkrat tu lepa nova farna cerkev stala, bo spadala Čadramska župnija med najlepše v lepe Lavantinske skofiji. Dne 25. roznika obhajali smo praznik farnega patrona sv. Janeza Krst., a bilo je v našo žalost že v soboto in v nedeljo silno grdo vreme. Zato so mil. g. višji pastir navadno procesijo, katero so hoteli tudi zunaj imeti, zamogli le po cerkvi opraviti in po daritvi sv. meše, pri kateri se je že bilo precej vlč. gg. sosedov zbralo, so tudi včas našega farnega patrona le-

kor navadno povsod, božjo besedo sami oznanjevali in med drugim so rekli, da so prav imeli nekdanji naši predniki, ko so si tako imenitnega moža, kakor je bil predhodnik Izveličarja, največji od žene rojen mož, za varuha te cerkve in cele fare izposili. Pa kaj pravim cerkve? so dostavili, to ni cerkev, je le kapela po pravici imenovati, tako mala je in zdajšnjim razmeram več ne zadostuje. Zdaj, so menili, je tudi pripraven čas, da farmani vse moči napnejo, to storiti, ker se je že č. g. župniku z velikim trudom posrečilo nad 20.000 fl. v ta namen nabrati in so tudi lepo stavišče pridobili. Pri popravilu sv. Barbare, ki je zdaj prava krasota škofije, pa so pokazali, da taka dela zastopijo. Vsi bi tedaj naj z združenimi močmi delali, kakor pred večimi leti farani pri Sv. Antonu na Pohorju, kakor frančiškani v Mariboru ali Videmčani ob Savi itd. V večjo spodbujajo so nam že k prejšnjemu velikodušnemu daru zopet priložili 100 gl. (Konec prih.)

Iz Ormoža. (Silvestrov večer.) Najlepši dokaz, da se tudi priprosto ljudstvo Ormoškega okraja vzbuja, bil je mnogobrojen obisk čitalničnega »Silvestrovega večera«. Društveni prostori so bili do zadnjega koticčka polni, največ od zavednega kmečkega ljudstva. Duhovska in posvetna inteligenca je bila častno zastopana. Muzikalni program je obsegal svetovnoznana imena Mendelssohn, Rossini, Smetana, Berioth ter se je izvršil precizno. Pesmi »Naša zvezda« in »Hajd u boj« so se morale na splošno zahtevanje ponavljati. Čitalniški diletantje so predstavljali na občno zadovoljnost dve veseloigrigi »Eno uro doktor« in »Srečno novo leto«. Največ zaslužene hvale in priznanja stekli ste si gospodični Marija in Antonija Stupca, koji ste najbolj priljubljeni v našem društvenem življenju. Mi se od srca veselimo na njenem vspehu ter kličemo vrlim rodoljubkinjam: Bog vse živi!

Iz Ptujja. Starina Dav. Trstenjak je pisal čitalničarjem ob slovesni otvoritvi tukajšnje narodne čitalnice dne 5. septembra 1864. l. pomenljivo pismo, iz kojega sem povzel te besede: »V staroslovenskem Ptujju, slavnem že za Rimljanov, zbudil se bo gotovo v kratkem narodni ponos in čislano bo ime slovensko. Pred stolpom velike cerkve najdete kamen z napisom: JARMOGLO avgusto sacrum. Jarmog bilo je ime Perunovo, boga groma in bliska, zato so kralji in knezi staroslovanski nosili imena: Jaromir, Jaroslav, Mogomir, Mogislav. Jar pomenja: »goréč«, »krepek«, mog pa »silen«, »mogočen«... Vzemite si to ime za svoje geslo in »jaro in možno« delajte na polji narodne omike«... »Jaro in možno!« Hočete-li, da Vam naštejemo, kaj je slavna »Narodna čitalnica« Ptujjska v teku let po tem geslu storila za narodno omiko in probujo, za povzdigo slovenskega imena na Južnem Štajarji? Zadostujejo imena odličnih čitalničarjev: Čuček, Meško, Herman, Ploj, Gregorič, Jurtela, Jurca, Glaser, Gross, Ferjančič, Hrzič, Trstenjak, Lendovšek, Žitek, Urbanec, Romih i. dr. — Zadnja leta živi naša čitalnica dokaj skromno in tiho. To še ni poseben znak življenja, če se marljivši čitalničarji enkrat v letu, na Silvestrov večer zberó k tomboli ali običajnemu plesu, pa morda še enkrat — »pusta« častit. No letošnji, oziroma zadnji »Silvestrov večer« so nas nekateri gospodje, največ učitelji, razveselili z godbo in petjem. Godba in petje, to je tisti prevažni faktor, ki bi tudi naši čitalnici pomogel zopet na noge, ako bi se bolj uvaževal, marljivše gojil. Ali tu nam žal ne dostaje močij. Imeli smo jako dobrih pevcev in pevk. Odsli so, prihajajo pa večinoma, ki niso pevci. In zopet nam te dni odide mož, ki ni bil le pevec, nego »Slovenskemu pevskeemu društvu v Ptujju« duša, prej predsednik in sedaj častni ud, Miha Lešnik je imenovan davk kontrolorjem v Knittelfeld. — »Oj, vrni mi se

skoro spet!« to je naša iskrena želja, to smo si mislili zlasti na Sv. Treh Kraljev večer, ko smo se v čitalnici poslavljali od vrlega moža. Takih uradnikov naš narod potrebuje. Ne jemljite mu jih, nego dajte! Ptujskim Slovincem, naši »narodni čitalnici« pa naj bi Bog poslal pevcev, kakoršen je g. Lešnik bil, enakih pevcev in pevk, kakoršnih se je bilo omenjeni večer lepo število zbralo od blizu in daleč, počastit odličnega svojega tovariša z zares izbornim, divnim petjem! Takih večerov v glasbenem oziru si želimo več! — »Jaro in možno!«

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. V deželnem zboru za Dolenjo Avstrijo so govorili o neposredni volitvi kmečkih volilcev t. j. kmetje naj volijo poslanca, ne pa volilnih mož in le-ti potem poslanca. Taka volitev bi bila pravična, ali težava je v vprašanju: kje naj volijo, ali doma, v svoji občini, ali pa v kraju, kjer je n. pr. okrajna sodnija? Prvo bi bilo mudno za vlado, za nje komisarje, drugo pa za kmete. Kakor obeta vlada, reši se to vprašanje v državnem zboru, kedar pride v njem sprememba volilne postave v razpravljanje.

Češko. Sodnijska razprava o členih »Omladine« v Pragi kaže več, kakor treba, da je nekaj mladeži v naših dneh sila razuzdane ter že ne pozna ona več nobene postave, ne božje, ne človeške: še celo pred sodnijo, na tožnji klopi, ti je predrzna in rabsaja, kakor da čez njo ni več gospoda. Par takih dečakov je pa dobilo za to še posebej kazni od sodnije. — Za mesto Pisek in dr. ponuja se v poslanca Mladočeh dr. Viljem Kurz iz Prage. Volilcem ni mož sicer po volji, toda doslej še nimajo drugega moža, ki bi se jim ponujal za poslanstvo, in tako bode že on dober!

Štajarsko. V deželnem zboru je posl. Pirchegger se pritožil, da c. kr. okr. glavarstvo v Brucku prepoveduje požigati trebišče v gozdih, ali ces. namestnik mu je odgovoril: Požiganje poprek se ne brani, toda naznaniti se mora prej glavarstvu, da se požar ne zanesse kje drugam, v sosedov gozd. — Občina Podčetrtek pobira poslej 98 odstotkov obč. priklade, ako ji dež. zbor dovoli, Slov. Bistrica pa 30 kr. od hl. piva. Ne bode jima torej malo priklade!

Koroško. Dr. Steinwender se zopet ponuja v Beljaku za poslanca in je skorej gotovo, da si ga »spokorjeni« volilci zopet izvolijo za zastopnika v drž. zboru. — V nedeljo, dne 28. januarija, ima podružnica sv. Cirila in Metoda pri »Majarču« blizu Beljaka, dne 4. februarija pa podružnica v Št. Janžu v Rožni dolini svoje letno zborovanje, pri zadnji bode tudi veseloigra: Berite »Mir!«

Kranjsko. V Ljubljani si želijo višjo deklisko šolo, se ve, da s slov. poučevanjem. Prej ali slej tudi dobijo tako šolo, sedaj pa se bojijo še velicah stroškov. — V Dolenjem Logatcu imajo slov. bralno društvo, toda v njem je poleg nekaj slovenskih, čvetero nemških listov na mizi. Ali vam je to slovenski napredek!

Primorsko. Te dni se vršijo v Gorici volitve v trgovinsko in obrtnijsko zbornico v Gorici; vdeležijo se jih tudi slov. obrtniki, ni pa še veliko upanja do zmage. — Minister za trgovino, grof Wurmbrand, se mudi sedaj v Trstu in slavijo ga tamošnji laški liberalci čez mero, ker upajo, da jim minister potem odpre drž. možnjo v podporo laške trgovine.

Hrvaško. Čitalnica v Makarski je izvolila dr. Ante Štarčevića svojim častnim članom. — Baron